

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ХІРУРГІЇ ТА
ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ ІМЕНІ О.О.ШАЛІМОВА»
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України
від 08.07.2019 р., протокол № 8

Уведено в дію

Наказ ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України від 09.07.2019 р., №92/1-Н

**КОДЕКС
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ДУ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ХІРУРГІЇ ТА
ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ ІМ.О.О.ШАЛІМОВА» НАМН УКРАЇНИ**

КИЇВ 2019

1. Загальні положення

1.1. Кодекс академічної доброчесності ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України (далі - Кодекс) встановлює загальні засади, цінності, принципи та норми академічної доброчесності, а також правила поведінки працівників та осіб, які навчаються в ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України (далі – ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України), якими вони повинні керуватися під час здійснення наукової діяльності, навчання, викладання, виконання покладених на них завдань та обов'язків, а також визначає політику і процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності, засади внутрішніх антидискримінаційних політик в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України та види відповідальності за порушення академічної доброчесності.

Кодекс є складовою системи безперервного забезпечення якості наукової та освітньої діяльності в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України і спирається на етичні ціннісні норми академічного середовища, високий рівень свідомості і внутрішньої культури особистості, антикорупційні заходи та боротьбу із плагіатом.

1.2. Кодекс розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо (лист МОН України від 15.08.2018 № 1/11-8681), Статуту Інституту та інших нормативних документів.

1.3. Метою Кодексу академічної доброчесності є забезпечення довіри до результатів наукових досягнень та якості освіти в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України.

1.4. Завданнями Кодексу академічної доброчесності є:

- формування розуміння та поваги до людської гідності, принципів прав людини та недискримінації в освітньому середовищі;
- формування академічних цінностей та високої академічної культури в учасників наукової діяльності та освітнього процесу в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- виховання інтелектуальної та культурної еліти України, формування громадянської позиції співробітників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- забезпечення якості наукової діяльності та якості вищої освіти ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- формування високого рівня наукових та/або творчих, професійних і загальних компетентностей працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;

- утвердження в учасників наукової діяльності та освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності та відповідальності;
- виховання всіх учасників наукової діяльності та освітнього процесу відповідальними, професійними, здатними до свідомого спрямування своєї діяльності;
- забезпечення необхідних умов для реалізації здібностей і талантів працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- підвищення позитивного іміджу та ділової ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України у вітчизняному та міжнародному науковому та освітньому просторі.

1.5. У цьому Кодексі терміни і поняття вживаються в такому значенні:

1) академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись особи під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

2) компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити професійну та/або навчальну діяльність;

3) освітня діяльність - діяльність закладів вищої освіти (наукових установ), що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

4) наукова діяльність - інтелектуальна творча діяльність, спрямована на здобуття нових знань та (або) пошук шляхів їхнього застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження;

5) результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності та інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

6) якість освіти - відповідність результатів навчання вимогам, установленим законодавством, стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

7) якість освітньої діяльності - рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що дає змогу здобути якісну освіту та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

1.6. Дія Кодексу поширюється на всіх працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України.

2. Загальні засади академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність у ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України формується на таких принципах:

- законності - усі процеси наукової та освітньої діяльності мають здійснюватися відповідно до законодавства України з урахуванням локальних нормативних документів ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- поваги до людської гідності, прав людини, недискримінації та рівності учасників наукової діяльності та освітнього процесу — кожна людина має право на однакову повагу до своєї гідності, на яку не можна посягати за будь-яких умов, зокрема застосовувати методи, що принижують людську гідність, як покарання за невиконання чи неналежне виконання обов'язків;
- справедливості - неупереджене ставлення працівників ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України та учасників освітнього процесу один до одного, об'єктивне, прозоре та незалежне оцінювання результатів наукової, дослідницької, навчальної чи трудової діяльності;
- чесності - порядність і відвертість у освітній діяльності та при проведенні наукових досліджень, недопущення будь-яких форм обману, брехні, шахрайства, крадіжки або інших форм нечесної поведінки в науковій, навчальній та іншій діяльності;
- поваги - виявлення поваги як до себе, так і до інших, незалежно від віку, статі та статусу, а також розуміння нових, різнобічних, іноді протилежних думок та ідей;
- довіри - існування в академічному середовищі атмосфери взаємної довіри, що заохочує вільний обмін ідеями й інформацією, сприяє співпраці та творчості, вільному продукуванню нових ідей, створення середовища неприпустимості привласнення результатів діяльності інших чи погіршення репутації науковця або учасника освітнього процесу;
- відповідальності - сумлінне та неухильне виконання покладених обов'язків, завдань та функцій, дотримання посадових інструкцій, положень, правил, здатність відповідати за результати своєї діяльності та взятих на себе зобов'язань;
- компетентності і професіоналізму – працівники, науковці та особи, які навчаються в Інституті, зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у сфері професійної діяльності та навчання, складовою якої є постійне підвищення кваліфікації, освітнього і наукового рівня, впровадження інноваційних форм діяльності;
- прозорості - відкритість та зрозумілість, послідовне й об'єктивне оцінювання результатів діяльності, підзвітність та публічність інформації;
- партнерства - орієнтованість на співпрацю т партнерську взаємодію з метою підвищення якості дослідницьких та навчальних результатів, протистояння будь-яким формам дискримінації, негативному впливу інших осіб.

2. 2. Дотримання академічної доброчесності

2.2.1. Дотримання академічної доброчесності працівниками ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі і науковій діяльності та об'єктивне оцінювання результатів навчання.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти та споживачами освітніх послуг ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2.3. Порушення академічної доброчесності

2.3.1. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат; самоплагіат; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання.

2.3.2. Академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (або оприлюднених творів) інших авторів без зазначення авторства, а саме:

- відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилення на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилення на автора (авторів) відтвореного тексту;
- відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;
- відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

- 2.3.3. Самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.
- 2.3.4. Фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.
- 2.3.5. Фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.
- 2.3.6. Списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.
- 2.3.7. Обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування.
- 2.3.8. Хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.
- 2.3.9. Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

3. Правила та норми академічної доброчесності, етичної поведінки працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України

3.1. Гідним для всіх працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України є:

- дотримання вимог Конституції, законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Інституту, Правил внутрішнього розпорядку, цього Кодексу та інших локальних нормативних документів ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- поважати честь, гідність та особисту недоторканість особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні та політичні переконання чи інші ознаки;
- не толерувати приниження честі та гідності, фізичне або психічне насильство, а також дискримінації за певними ознаками;
- дотримуватися моральних норм і правил етичної поведінки;
- своєю діяльністю сприяти збереженню, розвитку й популяризації освітніх та наукових традицій і цінностей Інституту;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно й сумлінно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі та робочі завдання;
- не чинити правопорушень, сприяти запобіганню й викоріненню різних видів порушень у навчальній, викладацькій, науковій та інших видах діяльності, бути нетерпимими до них;
- не розповсюджувати та запобігати розповсюдженню інформації, яка неправдива, викладена з перекрученням фактів, така, що ображає

людину або може завдати шкоди репутації ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;

- сприяти становленню та розвитку партнерських відносин між працівниками та здобувачами освіти, підтримувати атмосферу довіри, відповідальності та взаємодопомоги в академічному співтоваристві; запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів;
- не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, або інформацію особистого характеру, що стала відома у зв'язку з виконанням своїх обов'язків;
- сприяти практичній реалізації результатів своєї роботи задля покращення життя суспільства, збереження культурно-історичної спадщини, раціонального використання природних ресурсів тощо;
- виступати проти проявів академічної недоброчесності;
- захищати свободу наукового пошуку, протидіяти втручанню влади у наукові дослідження, упередженому впливу на характер отримуваних у дослідженнях даних та результатів;
- спиратися на міжнародні та національні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності та авторського права;
- дбайливо ставитися до бібліотечних, документальних та інших матеріальних фондів і ресурсів ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та правильно посылатися на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами;
- у разі виникнення труднощів під час виконання навчальних чи дослідницьких завдань звертатись до інших за допомогою, не порушуючи принципів академічної доброчесності.

3.2. Неприйнятним для всіх працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України є:

- недотримання норм Конституції України, чинного законодавства України, а також локальних нормативних документів ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- приниження людської гідності чи утиск або дискримінація інших осіб, толерування проявів насильства чи порушень прав людини;
- допущення порушень академічної доброчесності;
- навмисне перешкоджання навчальній, науковій чи трудовій діяльності працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;
- порушення освітнього процесу;
- прояви різних форм агресії щодо інших;
- поширення неправдивої інформації про учасників освітнього процесу;

- перевищення повноважень або зловживання становищем під час навчання, трудової діяльності або проведення наукових досліджень;
- використання службових і родинних зв'язків для отримання нечесної переваги в навчальній, науковій чи трудовій діяльності;
- ведення у ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України політичної, релігійної чи іншої пропаганди;
- завдання шкоди матеріальним цінностям, а також матеріально-технічній базі ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України.

3.3. Дотримання етичних норм у науковій та освітній діяльності передбачає:

- сприяти розповсюдженню наукових знань і протидіяти поширенню псевдонаукових теорій, хибних концепцій та уявлень;
- відповідати за наслідки своєї наукової діяльності, протидіяти здобуттю результатів, що суперечать принципам академічної доброчесності і можуть завдати шкоди;
- дотримуватися найвищих професійних стандартів планування та проведення наукових досліджень;
- забезпечувати принципову чесність і прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, уважати неприпустимим прояви нечесної поведінки, рішуче викривати факти плагіату й інших форм порушень авторського права;
- визнавати міжнародні та національні правові норми щодо авторських прав, обов'язково покликатися на джерела інформації в разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформацію про результати власних наукових досліджень;
- захищати свободу наукової думки, засуджувати цензуру щодо наукової творчості;
- визнавати творчий внесок кожного з авторів дослідження, проведеного колективно, не вносити до списку авторів осіб, які не мали відношення до здобуття наукових результатів.

4. Політика академічної доброчесності ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України

4.1. Дотримання загальних засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм науковими співробітниками та учасниками освітнього процесу є складовою внутрішньої системи забезпечення якості наукової і освітньої діяльності та якості освіти ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України. Працівники та здобувачі освіти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності, не лише стають зразком для наслідування, а й підвищують стандарти освітньої та наукової діяльності загалом.

4.2. Академічна доброчесність в Інституті забезпечується:

- діяльністю органів із забезпечення академічної доброчесності: тимчасової комісії з питань академічної доброчесності, апеляційної

комісії з питань академічної доброчесності, комісії з оцінки корупційних ризиків у ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України;

- посиленням заходів щодо боротьби зі списуванням здобувачів вищої освіти під час виконання різних типів завдань;
- протидією будь-яким проявам неправомірної вимоги;
- інформування на офіційному вебсайті ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України про заходи щодо забезпечення принципів та правил академічної доброчесності та щодо боротьби з корупцією;
- проведення тренінгів, лекцій, семінарів та інших заходів для учасників освітнього процесу з метою заохочення їх до етичної поведінки та формування поваги до людської гідності, недискримінації та прав людини, моральних цінностей, академічної культури, навичок протидії академічній недоброчесності;
- формування умов для розвитку взаємної довіри, поваги та партнерства між учасниками освітнього процесу;
- вивчення досвіду вітчизняних і світових наукових установ та закладів вищої освіти щодо реалізації принципів академічної доброчесності.

4.3. Кожен працівник та здобувач освіти відповідає за дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм у своїй діяльності.

4.4. Кожен працівник та здобувач освіти повинен власним прикладом демонструвати дотримання засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм, реагувати на порушення або спроби порушень принципів і правил академічної доброчесності іншими особами, зокрема:

- указувати працівникам та особам, які навчаються в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України на неприпустимість нечесної поведінки;
- повідомляти адміністрацію ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України про порушення правил академічної доброчесності.

4.5. Заяви учасників освітнього процесу щодо порушення академічної доброчесності розглядає тимчасова комісія з питань академічної доброчесності, яка створюється наказом директора ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України. Порядок створення та діяльності комісії з питань академічної доброчесності та апеляційної комісії з питань академічної доброчесності визначається Положенням про дотримання академічної доброчесності у ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України.

4.6. Порушення засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм не лише паплюжить репутацію ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України, а й зменшує цінність освітніх та наукових ступенів, які здобувають в ДУ «НІХТ ім.О.О.Шалімова» НАМН України. Відповідальність за дотримання цінностей академічної доброчесності є водночас особистим обов'язком кожного та спільною справою академічної спільноти загалом.

4.7. Контроль за дотриманням принципів і правил академічної доброчесності здійснюють керівники структурних підрозділів. За інформування здобувачів

освіти про неприпустимість порушення академічної доброчесності, реалізацію заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності відповідають керівники наукових відділів з функцією випускових кафедр.

4.8. Відповідальність працівників та осіб, які навчаються в ДУ «НІХТ ім. О.О.Шалімова» НАМН України за порушення академічної доброчесності

4.8.1. За порушення академічної доброчесності наукові працівники можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- відмова у присвоєнні вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєної кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

4.8.2. За дії (бездіяльність), які Законом України «Про освіту» визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законодавством.

4.8.3. При визначенні конкретного виду відповідальності має братися до уваги суб'єкт, ступінь та системність порушення. Враховуються виявлені порушення, вчинені як в рамках однієї наукової роботи, так і в різних роботах одного автора.

4.9. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання;
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України;
- позбавлення стипендії;
- позбавлення наданих ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України пільг з оплати навчання;
- відмова у присудженні відповідного ступеня освіти.

4.10. Загальні рекомендації щодо запобігання академічному плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо), заходи з попередження академічного плагіату, порядок виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо) та перевірки робіт на академічний плагіат на етапі їх подання до спеціалізованої вченої ради визначаються Положенням про дотримання академічної доброчесності в ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України

5. Прикінцеві положення

5.1. Усі працівники та особи, які навчаються в ДУ «НІХТ ім. О.О. Шалімова» НАМН України повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання або нерозуміння цих норм не є виправданням неетичної поведінки та порушення засад академічної доброчесності, моральних правил та етичних норм.

5.2. Цей Кодекс затверджується вченою радою ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова» НАМН України простою більшістю голосів і вводиться в дію наказом директора Інституту.

5.3. Зміни та доповнення до цього Кодексу вносяться шляхом затвердження Кодексу у новій редакції.

5.4. Після затвердження Кодексу у новій редакції попередній Кодекс втрачає юридичну силу.

ПОГОДЖЕНО:

Начальник	відділу		"08" 02	2019 р.
управління персоналом		(підпис)	(прізвище, ініціали)	
та документообігу				
Провідний			"08" 01	2019 р.
юрисконсульт		(підпис)	(прізвище, ініціали)	